

senyjogi eljárási szabályok⁵ módosítása sem indokolja az AM&S Europe kontra Bizottság ítéletben lefektetett esetjog megváltoztatását.

Az Akzo Nobel és az Ackros azzal is érvelt, hogy a törvényszék értelmezése csökkenti a vállalkozások védekezési jogának szintjét. Azonban a Bíróság kifejtette, hogy bármely egyének, aki ügyvédet vesz igénybe, el kell fogadnia az ügyvédi szakma gyakorlására vonatkozó korlátozásokat és feltételeket. Az LPP-re vonatkozó szabályok részét képezik ezen korlátozásoknak és feltételeknek.

Végül az Akzo Nobel és Ackros arra hivatkozott, hogy a jogbiztonság elvének sérelmét jelenti, hogy az uniós és a tagállami szabályozás nem teljesen fedi egymást. A Bíróság megítélése szerint a jogbiztonság elve az LPP-vel kapcsolatban nem igényli azonos követelmények alkalmazását. Ugyanis azoknak a vállalkozásoknak, amelyek helyiségeiben versenyjogi vizsgálat keretében rajtaütést tartanak, módjukban áll megállapítani jogait és kötelezettségeiket az illetékes hatóságokkal szemben, és e vállalkozások képesek meghatározni az alkalmazandó

jogot például az ilyen vizsgálat során lefoglalható okiratok kezelése, és azon kérdés tekintetében is, hogy jogosan hivatkozhatnak-e a jogtanácsossal folytatott konzultáció bizalmas jellegének védelmére, vagy sem. A vállalkozások tehát megfelelően tájékozódhatnak a hatóságok jogköréről és a dokumentumok lefoglalására vonatkozó konkrét hatásköréről. Következésképpen az a tény, miszerint egy bizottsági vizsgálatban az LPP a külső ügyvédekkel való információcserére korlátozott, nem ássa alá a jogbiztonság elvét.

Röviden a szerb versenyhatóságról

Szerbia 2009. december 22-én hivatalosan is benyújtotta csatlakozási kérelmét az Európai Unióhoz, így potenciális tagjelölt orszaggá lépett elő. E státusából adódóan is létfontosságú az ország számára az Európai Unió joggyakorlat átvétele, ami természetesen a versenyjog területén is jelentős erőfeszítéseket igényel a volt jugoszláv tagköztársaságtól.

A szerb versenyvédelem hosszú fejlődési folyamatra tekint vissza, hiszen Szerbia gazdasági rendszerét a XX. század második felében – Magyarország gazdasági rendszeréhez hasonlóan – főképp tervgazdaság jellemezte, így a hatékony versenyvédelem első csirái csak a fokozatos politikai függetlenedés eredményeképpen, az 1990-es évek során jelentek meg déli szomszédunknál. Bár a hatóság munkájának igazán a 2005-ös versenytörvényük¹ adott lendületet, nem ez volt az első szabályozási kísérlet a versenyjog területéről. A korábbi szerb versenytörvény (*Antimonopoly Law*) 1996 és 2005 között volt hatályban. A versenyszabályozás kezdeti nehézségeire utal, hogy ezt a korai versenytörvényt egészen 1999-ig, a Monopóliumellenes Bizottság (*Antimo-*

nopoly Commission) létrehozásáig nem alkalmazták. A Monopóliumellenes Bizottság a korábbi Jugoszláv Szövetségi Köztársaság Belkereskedelmi Minisztériumában működő kollektív közigazgatási szerv volt, mely elnökből és hat tagból állt, akiket a Kormány nevezett ki. Bár a Monopóliumellenes Bizottság tevékenysége 2003-ban megszűnt, a korábban a Bizottság égisze alatt működő, úgynevezett Szakmai Szolgálat a Kereskedelmi, Turisztikai és Szolgáltatási Minisztérium felügyelete alatt folytatta tevékenységét immár Monopóliumellenes Részlegként (*Antimonopoly Department*). E részleg munkáját a már említett 2005-ös szerb versenytörvény szabályozta, amely 2006. szeptember 23-án lépett hatályba, egyértelműen teret nyitva a szerb versenypolitika és versenyjog dinamikus fejlődésének. A jelenlegi versenyhatóságot (Versenyvédelmi Bizottság – *Commission for Protection of Competition*)² a Versenyvédelmi Bizottság Tanácsa Elnökének és Elnökhelyettesének a megválasztásával alapították 2006 áprilisában. A hatóság tevékenységét egészen 2009. július 14-ig a korszakalkotó jelentőségű 2005-ös versenytörvény alapján végezte, mikor azonban – jelentős újításokat bevezetve – megszületett a hatályos versenytörvény (*Law on Protection of Competition*)³. A 2009. november 1-jén hatályba lépő új versenytörvény elsősorban az európai uniós szabályokkal való harmonizációs tö-

rekvések eredményeképpen született meg. E törekvéseknek megfelelően bevezetésre került a szerb versenyszabályozásba a *de minimis* szabály, illetve az erőfölény, közös erőfölény fogalma is, valamint az egyéni mentesülés lehetősége a versenykorlátozó megállapodások esetében (8 éves időtartamig).

A belgrádi székhelyű szerb versenyhatóság autonóm, jogi személyiséggel rendelkező hatóság, mely tevékenységét a versenytörvénynek és más jogszabályoknak alárendelten végzi. Így a szerb versenyjogi szabályozás szempontjából meghatározó jelentőséggel bírnak a hatályos versenytörvény mellett: a Szerb Köztársaság Alkotmánya⁴, Ideiglenes Kereskedelmi Megállapodás az Európai Unióval⁵, illetve a Szerb Büntető Törvénykönyv.⁶ Mivel olyan autonóm, jogi személyiséggel rendelkező szervről van szó, aminek főbb tisztségviselőit a szerb parlament nevezi ki, a hatóság tevékenységéről a parlamentnek köteles évente beszámolni. A legutóbbi – 2009-re vonatkozó – éves beszámolót a hatóság 2010. március 8-án tette közzé. S bár beszámolási kötelezettséggel a parlament felé tartozik, költségvetési tervét mégis a Szerb Köztársaság Kormánya hagyja jóvá.⁷

A hatályos versenytörvény 22. §-a határozza meg a Bizottság főbb testületeit, a Bizottság Tanácsát és az elnököt. A Tanács négy tagból és a Bizottság elnökéből áll, akiket a szerb parlament választ meg kü-

lőnböző jelölőszervezetek ajánlása alapján⁸. A tagok mandátumukat öt évre kapják meg, tagságuk egy ízben megújítható. Mivel a hatóság döntéshozó szerve a Tanács, a leendő tagokkal szemben magas szakmai követelményeket állít a szerb versenytörvény: olyan elismert, legalább 10 éves szakmai tapasztalattal rendelkező jogászok, közgazdászok közül kerülhetnek kinevezésre a Tanács tagjai, akik mind a versenyjog, mind pedig a közösségi vívmányok tekintetében kellő tapasztalattal rendelkeznek. Az így megalakuló Tanács vezetője a Bizottság elnöke, aki szervező-irányító tevékenysége (az ügyek szignálása a Tanács tagjaira, eljáró tanács tag kijelölése) mellett képviseli a hatóságot, illetve eljár a hatóság nevében a különböző szervek előtt. Az elnök írja alá a Tanács döntéseit, ellenőrzi azok végrehajtását, valamint fontos jogszabályait, hogy dönthet elsőfázisú fúziók engedélyezéséről, illetve különböző eljárási kérdésekről a vizsgálati szakban. A jelenleg megválasztott elnökasszony prof. Dijana Markovic-Bajalovic, PhD. A komoly szakmai elismerésnek örvendő jogászt 2006-ban nevezték ki erre a tisztségre az általános szabályoknak megfelelően ötéves időtartamra.

A szakmai tevékenység mozgatórugója a hatóságon belül a Tanácsnak alárendelt Szakmai Szolgálat, melynek vezetőjét a Szolgálat tagjai közül többségi szavazással a Tanács nevezi ki. A Szolgálat vezetőjével szemben támasztott követelmények hasonlóak a Tanács tagjaival szemben támasztottakhoz: olyan jogi vagy közgazdasági diplomával rendelkező személy nevezhető ki erre a tisztségre, aki legalább 10 éves szakmai tapasztalattal rendelkezik a versenyvédelem területén. A Szakmai Szolgálat nem szektorális alapon, hanem ügytípusonként szerveződik, ennek megfelelően versenykorlátozó magatartásokkal, erőfölényes pozícióval való visszaélésekkel, összefonódásokkal, nemzetközi együttműködéssel, költségvetéssel és jogi kérdésekkel foglalkozó részlegek egyaránt működnek a Szolgálaton belül. E meghatározó területeken kívül a hatóság ágazati vizsgálatokat is végezhet, példaként említhető az úgynevezett LPG (Liquefied Petroleum Gas, cseppfolyós gáz) piacon a közelmúltban végzett vizsgálat.

A hatóság előtti eljárás mind kérelemre, mind pedig hivatalból indulhat. Érdekes adalék továbbá a hatósági eljárással kapcsolatban, hogy a KZK nem jogosult közvetlenül közigazgatási bíróság kiszabására, így bírósághoz kell fordulnia a jogsértőnek talált vállalkozások megbírságo-

lása érdekében. 2009-ben több bíróság előtti eljárás is indult, ilyen volt például a Szerb Állatorvosi Kamara, a Szerb Biztosítók Szövetsége, illetve a Szerb Karate Szövetség elleni eljárás.

A hatóság a 2009-re vonatkozó éves jelentése alapján az alábbi eljárásokat folytatta le: versenykorlátozó megállapodások közül 15-öt vizsgált, melyből 7-et megtiltott, 5-öt mentesített, 3 esetben pedig nem találta aggályosnak a megállapodást. Az erőfölényes ügyek közül 19 került lezárásra, fúziós kérelmekből pedig 149 érkezett a KZK-hoz. A versenypártolás területén 59 vélemény került kibocsátásra a versenyjog alkalmazásával kapcsolatban,

továbbá véleményezett a hatóság 5 jogszabályt és 9 törvénytervezetet is.

JEGYZETEK

¹ Official Gazette RS' no. 79/05.

² KZK – Komisija za zastitu konkurencije.

³ Official Gazette RS' no. 51/09.

⁴ A Szerb Köztársaság Alkotmányának 84. cikkének (2) bekezdése.

⁵ Az EK és a Szerb Köztársaság Közötti Ideiglenes Kereskedelmi Megállapodás 38. cikke.

⁶ A szerb büntetőtörvénykönyv 232. cikke (Erőfölénnyel való visszaélés).

⁷ Az adott évben a következő évre vonatkozó költségvetési tervet a hatóságnak legkésőbb november 1-jéig kell a Kormány elé terjesztenie.

⁸ A szerb parlament Kereskedelmi és Szolgáltatási Bizottsága vezető szerepet játszik a jelölési procedúrában.

Versenykorlátozó megállapodást tiltott meg a KZK

A Szerb Karate Szövetséggel (KFS) kapcsolatos eljárást az Ipon d.o.o. (Ipon) vállalkozás kezdeményezte a hatóságnak benyújtott panaszával. Az Ipon sérelmesnek találta, hogy a KFS és a BMA Trading d.o.o. (BMA) közötti megállapodás olyan kikötést tartalmazott, miszerint a KFS, illetve annak regionális szervei által szervezett versenyek résztvevőinek védőfelszerelése kizárólag Adidas márkájú lehet. Azokra a versenyzőkre, akik nem tettek eleget ennek a követelménynek, a versenyekről való kizárás várt. Az Ipon véleménye szerint ezzel a kikötéssel nemcsak BMA versenytársait lehetetlenítették el – hiszen az Adidas termékek szállítója a BMA vállalkozás – de megkárosították a fogyasztókat is azzal, hogy megfosztották őket a márkák közötti választás lehetőségétől. A BMA védekezésében azzal érvelt, hogy egyrészt kényszerítésről nem beszélhetünk, hiszen nem volt olyan konkrét eset, melynek kapcsán egy versenyzőt az előírtól eltérő védőfelszerelés viselése miatt zártak volna ki a versenyből. Másrészt, a KFS egyértelműen azzal a céllal kötött megállapodást, hogy a verseny fair szellemét fenntartsa: ne engedjen versenyzőket eltérő súlyú, méretű és minőségű védőfelszereléssel versenyezni, hanem kizárólag a BMA által garantált, minőségileg magas színvonalú Adidas termékekkel. Mindezt azzal egészítették ki, hogy a BMA által szállított Adidas termékek árai a régióban Adidas termékeket szállító vállalkozások által alkalmazott áraknál – így az átlagárnál – alacsonyabbak voltak. Az eljárás sarkalatos pontja volt továbbá, hogy a megállapodásban részt vevő felek arra hivatkoztak, hogy a kikötés azért sem volt jogsértő, mert megfelelt a Nemzetközi Karate Szövetség (WKF) iránymutatásainak, miszerint a nemzeti karate szövetségek a „WKF által megerősített” márkákkal kell hogy ellássák a versenyzőiket.

A hatóság vizsgálódásainak kezdetén megállapította, hogy a „WKF által megerősített” termékek nem helyettesíthetőek a „WKF által meg nem erősített” termékekkel, így a releváns piacot az előbbi termékek alkotják. Erre a piacra egyértelműen versenykorlátozó hatást gyakorolt a felek megállapodása, hiszen a fogyasztók választási lehetőségét egyetlen a WKF által is megerősített márkára szűkítette le. A hatóság az ügy során a nemzetközi gyakorlatot is mérlegelve megállapította, hogy több más nemzeti karate szövetség használ WKF által megerősített termékeket (például a francia, szlovén, illetve montenegrói karate szövetségek is), de ez egyik országban sem jelenti a piacnak egyetlen márkára való szűkítését. Az előzőek alapján a hatóság megállapította, hogy a megállapodás versenykorlátozó volt. A megállapodás versenykorlátozó kikötését semmisnek nyilvánította, és arra kötelezte a KFS-t, hogy a döntés kézhezvételétől számított 30 napon belül tegye közzé a honlapján és legalább egy országos terjesztésű újságban, hogy a versenyzők szabadon választhatnak bármilyen, a „WKF által megerősített” márkát, nem kötelesek az Adidas termékekhez ragaszkodni.

Forrás: Alexandr Svetlicinii (e-Competitions, N° 26446)